

Αθήνα, 27-01-2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

«Τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.) των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.)»

Με τροπολογία - προσθήκη στο σχέδιο νόμου « εκσυγχρονισμός της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας» προστέθηκε Κεφάλαιο ΙΓ' με τίτλο «Ενεργειακές ρυθμίσεις». Το άρθρο 155 του ν. 4759/2020 (Α' 245/9.12.2020) αφορά τις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) και τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.)

Ειδικότερα ορίζονται τρεις Ζ.ΑΠ., δυο σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων και μια σε επίπεδο δήμου. Οι Ζ.ΑΠ σε επίπεδο Π.Ε. είναι: η «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης» (Ζ.ΑΠ. Κοζάνης) και η «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Φλώρινας» (Ζ.ΑΠ. Φλώρινας). Η Ζ.ΑΠ. σε επίπεδο δήμου είναι η «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης» (Ζ.ΑΠ. Μεγαλόπολης). Η υλοποίηση του ΣΔΑΜ θα γίνει εντός των ανωτέρω Ζ.ΑΠ. και προτείνεται ως θεσμικό χωρικό εργαλείο ρυθμιστικού/πολεοδομικού σχεδιασμού- τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (Ε.Π.Σ.), με βάση το άρθ.8 του Ν. 4447/2016, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Η διάταξη αυτή επιβεβαιώνει το γεγονός ότι το βασικό προαπαιτούμενο για το αναπτυξιακό σχέδιο της μετάβασης, που είναι ο χωροταξικός σχεδιασμός, απουσιάζει. Με τον τρόπο αυτό δικαιώνεται η κριτική προς την κυβέρνηση, ότι πρώτα εξαγγέλλει ένα στόχο δημόσιας πολιτικής, στο κενό, όπως αυτό της απολιγνιτοποίησης, χωρίς κανένα σχεδιασμό και προετοιμασία και εκ των υστέρων σχεδιάζει. Ενώ η εξαγγελία της εμπροσθοβαρούς απολιγνιτοποίησης έγινε τον Σεπτέμβριο του 2019, δεν έχει γίνει απολύτως τίποτα και μόλις τον Δεκέμβριο του 2020 με τροπολογία, δηλαδή χωρίς καμία διαβούλευση και με πολύ περιορισμένη επεξεργασία εντός της Βουλής, έρχεται το θέμα των Ζ.ΑΠ και των ΕΠΣ. Η διάταξη αυτή είναι αποκαλυπτική της κυβερνητικής προχειρότητας αναφορικά με την μετάβαση.

Η σχετική διάταξη μάλιστα δεν ρυθμίζει το θέμα επί της ουσίας αλλά το μεταθέτει στο μέλλον. Όλα τα σχετικά θέματα θα καθοριστούν στην προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΥΠΕΝ και ΔΕΗ δίχως να προβλέπεται καμία προθεσμία ολοκλήρωσης των προβλεπόμενων ενεργειών. Σε αυτή την προγραμματική σύμβαση θα καθορίζεται:

Α) Η δυνατότητα της Δ.Ε.Η. Α.Ε. να διενέργει διαγωνισμούς για την εκπόνηση των μελετών των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Π.Σ.) εντός των ανωτέρω Ζ.ΑΠ. με δαπάνες της εταιρείας.

Β) Η σχέση της ΔΕΗ με τις Ειδικές Γνωμοδοτικές Επιτροπές που θα συσταθούν για να υποστηρίζουν την Δ.Ε.Η. Α.Ε. κατά την προετοιμασία και υλοποίηση των διαγωνιστικών διαδικασιών και την εκτέλεση των συμβάσεων μελετών.

Γ) Η δυνατότητα ανάθεσης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. της υλοποίησης των νέων χρήσεων γης και η αναβάθμιση εκτάσεων, που είχαν περιέλθει στην κυριότητα ή τη χρήση της Δ.Ε.Η. Α.Ε και περιλαμβάνονται στις Ζ.ΑΠ.

Δ) Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αναβάθμιση των εκτάσεων από τη Δ.Ε.Η. Α.Ε., οι υποχρεώσεις, η παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης, ο τρόπος κάλυψης των δαπανών των δράσεων και τα σχετικά χρηματοδοτικά εργαλεία, ο τρόπος υπολογισμού των διαχειριστικών δαπανών της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και κάλυψής τους, καθώς και ο τρόπος μεταβίβασης στο Δημόσιο της κυριότητας των υποκείμενων εκτάσεων που είναι στην κυριότητα της Δ.Ε.Η. Α.Ε., όπως και κάθε άλλου δικαιώματος ή υποχρέωσης που τις αφορά και ο τρόπος παραχώρησης στη Δ.Ε.Η. Α.Ε. των εκτάσεων, των οποίων η αναγκαστική απαλλοτρίωση κηρύχθηκε και συντελέσθηκε βάσει του άρθρου 15 του ν. 4273/2014 (Α' 146) με δαπάνες της Δ.Ε.Η. Α.Ε. και κάθε άλλο ζήτημα για την εξυπηρέτηση του σκοπού της σύμβασης.

Συνοπτικά, για τις ΖΑΠ – θα συσταθούν γνωμοδοτικές επιτροπές στο ΥΠΕΝ. Θα υπογραφεί η προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΥΠΕΝ και ΔΕΗ και θα κυρωθεί από τη Βουλή. Η ΔΕΗ θα πραγματοποιήσει διαγωνισμούς για την εκπόνηση μελετών για τα ΕΠΣ. Για την παραλαβή των μελετών θα απαιτηθεί η σύμφωνη γνώμη των γνωμοδοτικών οργάνων, θα συνταχθεί ΠΔ μετά από τη σχετική δημόσια διαβούλευση και θα υπογραφεί από το ΥΠΕΝ, θα εγκριθεί από το ΣτΕ και τελικά θα καθαρογράψει η απόφαση του ΣτΕ ώστε να εκδοθούν τα ΕΠΣ για τις ΖΑΠ. Δεν προκύπτει να έχετε υπολογίσει πόσος χρόνος χρειάζεται για την ολοκλήρωση των προαναφερθέντων βημάτων.

Μέχρι όμως να ολοκληρωθούν αυτές οι διαδικασίες, η ΔΕΗ ήδη προχωρά στον δικό της σχεδιασμό για τις απαλλοτριωμένες εκτάσεις. Στον Γεωπληροφοριακό Χάρτη της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας ήδη αποτυπώνονται οι εκτάσεις στην περιοχή των απαλλοτριωμένων εδαφών για τις οποίες η ΔΕΗ έχει ήδη λάβει άδεια παραγωγού για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών. Από τον χάρτη αυτό διαπιστώνει κανείς ότι η ΔΕΗ έχει επιλέξει τις προνομιακότερες εκτάσεις για να αναπτύξει τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες, τόσο όσον αφορά την θέση τους όσο και τις ανάγκες αποκατάστασής τους. Ενώ οι εκτάσεις που προγραμματίζονται να αποδοθούν στο δημόσιο και στην τοπική κοινωνία δεν προορίζονται για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και παραμένουν οι περισσότερες υποβαθμισμένες χωρίς κανένα σχέδιο αποκατάστασης.

Η εκπόνηση των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων για τον καθορισμό των νέων χρήσεων γης και η αναβάθμιση των εκτάσεων, που είχαν περιέλθει στην κυριότητα ή τη χρήση της ΔΕΗ Α.Ε. αφορά το σύνολο της τοπικής κοινωνίας και όχι μόνο τη ΔΕΗ. Σύμφωνα με νεότερα δημοσιεύματα (πχ. Καθημερινή, 18.01.2020) προκύπτει ότι το Δημόσιο ήδη προχωρά σε αποτίμηση των εδαφών και σε εκτίμηση του κόστους αποκατάστασης, υποδηλώνοντας ότι και οι μελλοντικές χρήσεις γης αλλά και οι εκτάσεις που θα παραμείνουν εκτός επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της ΔΕΗ ΑΕ έχουν ήδη αποφασιστεί.

Σε αυτό τον σχεδιασμό όμως η κυβέρνηση οφείλει να συμπεριλάβει την τοπική κοινωνία και τις δικές της αναπτυξιακές ανάγκες. Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις 3 λιγνιτικές περιοχές, το 52,7% των κατοίκων θα ήθελαν να δουν την αγροτική παραγωγή να αναπτύσσεται στην περιοχή τους. Ακολουθεί ο τουρισμός, η βιομηχανία και η ενασχόληση με ΑΠΕ. Αυτά πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τον αναπτυξιακό σχεδιασμό της επόμενης μέρας. Οι ΖΑΠ δεν είναι χώρος αποκλειστικά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές αλλά και χώρος υποδοχής και άλλων επενδύσεων και δραστηριοτήτων.

Με δεδομένο ότι το πάγιο αίτημα των φορέων της περιοχής ήταν η επαναπόδοση των εδαφών από την ΔΕΗ ΑΕ στην τοπική κοινωνία μετά την ολοκλήρωση της εκμετάλλευσής, ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας πρότεινε στις 4.12.2020 να τροποποιηθεί η σχετική διάταξη και να προστεθεί στην προγραμματική σύμβαση μεταξύ του ΥΠΕΝ και της ΔΕΗ ως συμβαλλόμενα μέρη η Περιφερειακή ενότητα και ο Δήμος, όπου ανήκει χωρικά η έκταση. Δεν κάνατε αποδεκτό ούτε αυτό το δίκαιο και λογικό αίτημα. Ως εκ τούτου ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας με νεότερη επιστολή στις 30.12.2020 ζητάει την άμεση ενημέρωση, για τις χρήσεις γης που προτίθεται να καθορίσει η ΔΕΗ Α.Ε., πριν την εκπόνηση των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων, προκειμένου να κατατεθούν οι απόψεις της τοπικής κοινωνίας και να

συν διαμορφώσουν από κοινού τον σχεδιασμό για τον καθορισμό των νέων χρήσεων γης και την αναβάθμιση των εκτάσεων.

Είναι επιτακτική η ανάγκη για συζήτηση-διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και τους εμπλεκόμενους τοπικούς φορείς για τα ΕΠΣ των ΖΑΠ. Ακόμη ελλοχεύει ο κίνδυνος η γη που θα αποκατασταθεί με κονδύλια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF), δηλαδή του δημοσίου και των τοπικών κοινωνιών και όχι της ΔΕΗ ως οφείλει, να παραχωρηθεί σε μεγάλους επενδυτές αφήνοντας ελάχιστη γη στους κατοίκους της περιοχής. Πόσω μάλλον όταν από τη διάταξη προκύπτει ότι έχετε προαποφασίσει ότι οι εκτάσεις των Ζ.ΑΠ θα διατεθούν αποκλειστικά για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός:

- 1) Υπάρχει αποτίμηση του κόστους αποκατάστασης των τεράστιων εκτάσεων που καταλαμβάνουν τα ορυχεία; Αν ναι, ποια είναι αυτή; Τα 300 εκ ευρώ του Ταμείου Ανάκαμψης που σύμφωνα με τις ανακοινώσεις της κυβέρνησης θα διατεθούν για την αποκατάσταση εδαφών, επαρκούν; Αν όχι, από πού θα αντληθούν οι επιπλέον, αναγκαίοι πόροι;
- 2) Θα συμπεριλάβετε ως συμβαλλόμενα μέρη στη προγραμματική σύμβαση μεταξύ ΥΠΕΝ και ΔΕΗ Α.Ε. τις Περιφερειακές ενότητες της Δυτικής Μακεδονίας και τους Δήμους που ανήκουν τα εδάφη ώστε να έχουν λόγο και οι τοπικές κοινωνίες, σύμφωνα με την πρόταση του Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας;
- 3) Βάσει του σχεδιασμού σας πότε προβλέπεται να ολοκληρωθούν τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια των ΖΑΠ; Τα Ε.Π.Σ. θα τεθούν σε δημόσια διαβούλευση; Πότε θα καταθέσετε στη βουλή την προγραμματική σύμβαση ΥΠΕΝ και ΔΕΗ Α.Ε.;
- 4) Θα αποδεχτείτε την πρόταση του Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας αλλά και το αίτημα πολλών φορέων για άμεση ενημέρωση για τις χρήσεις γης που προτίθεται να καθορίσει η ΔΕΗ Α.Ε., πριν την εκπόνηση των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων, προκειμένου να κατατεθούν οι απόψεις της τοπικής κοινωνίας και να συν διαμορφώσουν από κοινού τον σχεδιασμό για τον καθορισμό των νέων χρήσεων γης και την αναβάθμιση των εκτάσεων;
- 5) Έχετε προαποφασίσει ότι οι εκτάσεις των Ζ.ΑΠ. θα διατεθούν αποκλειστικά για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές; Και οι άλλες χρήσεις γης; οι προτάσεις των τοπικών φορέων γιατί δεν ελήφθησαν υπόψη; Ποιες εκτάσεις προγραμματίζεται να αποδοθούν στον πρωτογενή τομέα;
- 6) Στο σχεδιασμό σας έχετε λάβει υπόψη εκκρεμότητες του ιδιοκτησιακού καθεστώτος από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις που δεν έχουν συντελεσθεί και μετεγκαταστάσεις χωριών που δεν έχουν ολοκληρωθεί;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Φάμελλος Σωκράτης

Αβραμάκης Ελευθέριος

Αυλωνίτης Αλέξανδρος-Χρήστος

Βαρδάκης Σωκράτης

Βέττα Καλλιόπη

Γιαννούλης Χρήστος

Ηγουμενίδης Νικόλαος

Καρασαρλίδου Ευφροσύνη (Φρόσω)

Μάλαμα Κυριακή

Μαμουλάκης Χαράλαμπος (Χάρης)

Μάρκου Κωνσταντίνος

Μωραΐτης Θάνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)

Παπαηλιού Γεώργιος

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Σκουρλέτης Παναγιώτης (Πάνος)

Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)

Τζούφη Μερόπη

Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος